

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta HE 4 / 2020

Tiivistelmä: Sairaanhoidajien koulutuksen laajentaminen vaatii erillisen rahoituksen. Käytännön toteutuksessa ongelmaksi nousee opintoihin kuuluvien harjoittelujen järjestäminen.

Ammattikorkeakoulujen mahdollisuutta osallistua ohjaukseen työpaikoilla parantaisi työnantajille maksettavien harjoittelumaksujen poistaminen. EU/ETA-ulkomailla koulutettujen sairaanhoidajien ammattipätevyyden saamisen edellytyksenä olevien lisä- ja kielikoulutusten järjestäminen on vakinaistettava ammattikorkeakoulujen tehtäväksi.

Vanhuspalveluiden henkilöstön resurssoinnilla on merkitystä palvelujen laadun lisäksi alan työolosuhteisiin ja houkuttelevuuteen. Hallituksen esityksen perusteluissa on kuvattu alan työtehtävien luonnetta ja vaativuutta. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene muistuttaa, että vanhuspalveluiden ja siellä tehtävän työn mielikuvilla on yhteys alalle valmistavien koulutusten vetovoimaan.

Lakiesityksen mukaan sairaanhoidajakoulutuksen aloitusmäärää pitää kasvattaa yli 500 aloituspaikalla vuosina 2020-23. Sairaanhoidajien koulutuksen laajentamisen kustannusarvioksi on esityksessä arvioitu 14,7 miljoonaa euroa. Ammattikorkeakouluista valmistuvat sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset työllistyvät jo nykytilanteessa hyvin, joten nykyisistä valmistuvista ei riitä lisäväkeä vanhusten hoitoon.

Arene korostaa, että laajennuksen toteuttaminen vaatii erillisen rahoituksen. Sitä ei voida toteuttaa ammattikorkeakoulujen nykyisen rahoituskehiksen (valtioin perusrahoitus ja strategiarahoitus) puitteissa. Tämä tarkoittaisi, joko opetuksen laadun heikentämistä, muiden alojen koulutusten supistamista tai lakisääteisten tehtävien TKI-toiminnan tai jatkuvan oppimisen tarjonnan supistamista.

Koulutuksen laajentaminen edellyttää työelämän vahvaa osallistumista, jotta opintoihin kuuluvat pakolliset harjoittelut voidaan järjestää laajenevalle opiskelijajoukolle. Harjoittelupaikkojen määrällistä tarvetta korostaa OKM:n tiukentunut tulkinta ammattipätevyysdirektiivistä. Se estää simulaatioiden käyttöä sairaanhoidajien koulutukseen kuuluvassa pakollisessa harjoittelussa, joka muodostaa 40 prosenttia tutkintojen laajuudesta.

Ammattikorkeakoulujen mahdollisuutta osallistua ohjaukseen työpaikoilla parantaisi työnantajille maksettavien harjoittelumaksujen poistaminen. Tätä koskeva esitys valmisteltiin edellisenä vaalikautena käsittelemättä jääneeseen soten järjestämislakiin. Arene toistaa esityksen, että asia hoidetaan uudelleen käynnistyneessä soteuudistuksessa. Näin ammattikorkeakoulujen sotealan koulutus olisi yhdenvertaista yliopistojen ja ammatillisten oppilaitosten kanssa.

Sosiaali- ja terveysalan työnantajat perivät ammattikorkeakouluilta korvauksia opiskelijoiden pakollisista harjoitteluista. Korvausten yhteissumma on STM:n keväällä 2018 tekemän selvityksen mukaan noin 8 miljoonaa vuodessa. Niihin menee yli prosentti ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta, mikä on pois opiskelijoiden saamasta opetuksesta ja ohjauksesta. Maksukäytäntö vaihtelee organisaatioittain ja se perustuu vakiintuneeseen tapaan, ei säädöksiin.

Suomeen rekrytoidaan EU/ETA-alueen ulkopuolelta hoitoalan koulutettua henkilöstöä, joiden on suoritettava Valviran edellyttämä lisäkoulutus ja kieliopinnot (YKI 3-taso). Näiden koulutusten jälkeen ulkomailta rekrytoidut hakevat Valviralta ammatinharjoittamislupaa. **Arene, Kuntaliitto ja Kuntatyönantajat KT ovat esittäneet, että eri hankkeissa kehitetyt koulutusmallit vakinaistettaisiin osaksi ammattikorkeakoulujen toimintaa. Sosiaali- ja terveysalan työvoimatarve on pysyvää, joten lisäkoulutuskin on pysyvä tehtävä eikä sitä pidä järjestää hankerahoituksella.**

Paine korkeakoulutuksen tarjonnan laajentamiseen on sairaanhoitajakoulutusta laajempaa, joten nuorten lisäksi koulutukseen on rekrytoitava aikuisia ammatinvaihtajia. Tämä on tunnistettava korkeakoulupolitiikassa, jonka ensisijaisena tavoitteena on nuorten ikäluokkien koulutustason nostaminen.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Lisätietoja

Varapuheenjohtaja, rehtori **Jouni Koski**

Toiminnanjohtaja **Petri Lempinen**